

5.5 INFORMACIÓ I COMUNICACIÓ

Des de la celebració de la Cimera de la Terra, el 1992, la biodiversitat s'ha afermat com a àrea conceptual en el territori del periodisme del medi ambient. Per a obtenir un índex de la penetració de la informació relacionada amb la diversitat biològica, és una eina prou útil el baròmetre ambiental que confecciona mensualment el Centre d'Estudis d'Informació Ambiental (CEIA).

Des del novembre del 1997 fins a l'octubre del 1998, les notícies relacionades amb la diversitat biològica han oscil·lat entre representar el 24 % de la informació sobre medi ambient, al mes de gener del 1998, i el 3,6 %, el juny d'aquest mateix any, en confluència amb les altres temàtiques ambientals que estableix l'estudi: aigua, aire i clima, espais naturals, energia, sòl, etc. L'estudi assenyala que des de l'octubre del 1997 al juny del 1998, el percentatge mitjà acumulat al llarg de nou mesos per a la informació sobre el medi ambient respecte del total d'informació publicada ha estat d'un 2,5 %.

Una classificació dels deu temes més tractats entre l'octubre del 1997 i el juny del 1998 mostra que el tema més tractat ha estat Doñana, altres relacionats amb la diversitat biològica són: óssos al Pirineu i Incendi a l'Amazònia. Es confirma clarament el principi clàssic de posar en primer pla tot allò espectacular i dramàtic, demostrant una predilecció pel catastrofisme.

Com passa a les altres grans àrees temàtiques de l'univers, les institucions governamentals i els líders polítics són els que ostenten un grau més alt de presència com a fonts informatives. En un estudi elaborat pel CEIA sobre el tractament informatiu rebut per la Cimera de la Terra, s'observa que els líders polítics són presos com a fonts d'informació en un 80 % de les notícies, quan les ONG només ho són en un 6 % i la comunitat científica en un 9 %.

Cal destacar que on més presència tenen les notícies d'àmbit català és entre les notícies breus. Un dels efectes que han tingut justament els mitjans de comunicació en la difusió dels problemes de conservació de la biodiversitat és que sovint les notícies que ofereixen més espectacularitat es refereixen a àmbits molt allunyats. Aquesta mena d'informacions fan que la població pugui associar biodiversitat amb qüestions allunyades del seu medi.

Mitjans pels quals els ciutadans coneixen els problemes ambientals
(en %)

	A escala mundial	En l'àmbit de Catalunya	A escala municipal
Televisió	76,6	69,7	33
Altres mitjans	61,3	58	33,4
Llibres	6,3	5	3,3
Escola /Universitat	3,2	3	2

Amics	2,2	1,7	2
Família	0	0	0
Pròpia experiència	9,7	28,7	62,7
Recomanació	1,7	2,8	4,4
Associacions/Fundacions	2	1,8	2,7

Pel que fa als mitjans audiovisuals, es pot utilitzar com a dada significativa la producció de TVC (TV3 i Canal 33). El programa Medi ambient, que tracta tot l'espectre de temàtica ambiental, té una audiència del 7,1 %, equivalent a 424.000 espectadors, i un 27,1 % de quota d'emissió, sobre el total de telespectadors. Pel que fa als programes de contingut ambiental del Canal 33, l'audiència és de l'1 %, 60.000 espectadors, i una quota d'emissió de 1 %.

En el capítol d'Internet, la recerca del concepte biodiversitat ofereix 37 entrades. Si la demanda es fa amb el mot castellà, s'obtenen 9.501 respostes, i en anglès, 322.060. Les grans referències a la xarxa per informar-se sobre la biodiversitat són webs d'institucions globals de l'àrea anglo-saxona.

Cal no oblidar altres sectors de la informació que no són els grans mitjans de comunicació i que, tanmateix, ocupen un lloc estratègicament prou important en la circulació de notícies sobre la diversitat biològica. En primer lloc, cal fer esment del teixit de butlletins i revistes que periòdicament editen associacions naturalistes escampades per tota la geografia catalana. En un altre estatge, cal fer esment de les publicacions que des de Catalunya intenten construir un debat intel·lectual sòlid i amb fonaments sobre una àrea científica en què habitualment les consignes i les informacions científiques de darrera hora arriben dels cercles acadèmics de l'àrea anglo-saxona.

Objectius a assolir:

- Incrementar la presència als mitjans de comunicació de les notícies relacionades amb la biodiversitat, contrarestant els aspectes merament anecdòtics i espectaculars amb un seguiment rigorós, continuat i formatiu del tema, tot afavorint aquelles notícies sobre qüestions locals o nacionals susceptibles d'afectar més directament els ciutadans.
- Aconseguir que les institucions científiques, i també les entitats naturalistes i conservacionistes, esdevinguin una font informativa plenament fiable i que participin activament en la difusió dels resultats dels seus treballs i de la recerca al conjunt de la societat.
- Garantir que les diferents institucions i entitats relacionades amb la diversitat biològica posin la seva informació disponible a través d'Internet de forma sistemàtica i actualitzada, establint els corresponents mecanismes institucionals de suport per garantir que es pugui fer de manera generalitzada.